

Praxis muddring och dumpning

Handlägggarträff

Martin Jansson, verksjurist

Havs
och Vatten
myndigheten

Viktig praxis om muddring och dumpning

- Malmporten
- Älvsborgsrännan

Malmporten

Ny djuphamnsdel inom Luleå hamn och farlederna
in till hamnen (Dom i MÖD 2018-04-11 i mål nr M 4684-17 samt M 4685-17)

- Muddring av farleden
- Dumpning av massor i djuphåla i havet

Mark- och miljödomstolens dom

Dispens enligt 15 kap. 29 § miljöbalken att dumpa ca

- » 21,5 miljoner t_{fm3} muddermassor av kategori M1
- » Inom särskild djuphåla sydväst om Vitfågelskäret dumpa ca 600 000 t_{fm3} muddermassor av kategori M2 med skyddstäckning.

Kategoriseringen av massor enligt mark- och miljödomstolens dom

M1

Muddermassor som uppvisar koncentrationer av metaller, PAH-11 och PCB-7 i klass 1-4 enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljö kvalitet, kust och hav (Naturvårdsverkets rapport 4914) och lägre koncentration av TBT än 50 µg/kg TS ska klassas som massor av kategori M1.

M2

Muddermassor där minst en av föroreningarna metaller, PAH-11 eller PCB-7 uppmäter halter motsvarande klass 5 enligt Naturvårdsverkets rapport 4914 eller där koncentrationen av TBT överstiger 50 µg/kg TS, ska klassas som massor av kategori M2

Havs- och vattenmyndighetens inställning i MÖD

- » INGEN övre gräns för innehållet i muddermassorna
- » Dispensen är mycket omfattande både vad avser mängden massor och föroreningsinnehållet i massorna är mycket högt.
- » Massorna bör separeras och de massor som har särskilt högt föroreningsinnehåll bör omhändertas på annat sätt än genom dumpning.

Frågeställningar i MÖD

Frågorna i målet

- » Kan en dumpningsdispens utan övre gräns för föroreningsinnehåll ges?
- » Bör ett begränsningsvärde anges som villkor?
- » Vilket värde ska i sådant fall gälla?

MÖD:s slutsatser

- » Generellt förbud mot dumpning utan avvägning mot de allmänna hänsynsreglerna
- » Dispens från förbudet mot dumpning utan högsta värde för föroreningsinnehåll har inte getts i något fall
- » En bedömning av förhållanden på platsen ska göras i varje enskilt fall
- » Ett alltför lågt värde på massorna som ska dumpas skulle resultera i stora mängder massor som ska hanteras på annat sätt än genom dumpning

Muddermassor med halter av TBT som uppgår till högst 200 µg/kg TS kan dumpas utan olägenhet för människors hälsa eller miljön och detta värde ska gälla som begränsningsvärde.

Älvsborgsrännan

Breddning och fördjupning av inseglingrännan i Älvsborgshamnen i Göteborgs kommun (Dom i MÖD 2019-12- 19 i mål nr M 914-19)

- Muddra och spränga i syfte att bredda och fördjupa inseglingrännan samt vidmakthålla ett viss djup inom området
- Villkor för att skydda bl.a. ålgräsäng från påverkan av den grumling som muddringen för med sig

Mark- och miljödomstolens dom

- » Muddringsarbeten får inte utföras under perioden 1 april - 15 september. Grumlande arbeten i mindre omfattning får ske under perioden 1 april - 15 september efter samråd med och godkännande av tillsynsmyndigheten. Under perioden 15 till 30 september får inte muddringsarbeten ske inom ett område närmare än 200 meter från ålgräsängen.
- » Muddring och andra grumlande arbeten i vatten får inte ske om grumlingen överstiger 50 mg/l, bestämt som ett riktvärde och beräknat som ett medelvärde från uppmätt grumling på tre olika nivåer vilka är jämnt fördelade efter aktuellt vattendjup i mätpunkten. Mätpunkten får maximalt vara belägen 200 meter från arbetsområdets gräns. Mätningar och uppföljning av grumling ska utföras i mätpunkter runt arbetsområdet och i intervaller enligt kontrollprogram. Bedöms det föreligga risk för att riktvärdena överskrids ska Göteborgs Hamn AB, i samråd med tillsynsmyndigheten, besluta om åtgärder för att minska grumlingspåverkan.

Havs- och vattenmyndighetens inställning i MÖD

- » Tiden för när muddringsarbeten inte får utföras förlängs till den 30 september.
- » Villkoret om riktvärde upphävs och ersätts med ett villkor som anger att den ålgräsäng som finns i nära anslutning till arbetsområdet ska avskärmas från muddringsområdet med t.ex. geotextil.

I andra hand har myndigheten yrkat att:

Om inte siltgardin eller motsvarande avskärmande anordning används ska följande begränsningsvärde gälla vid grumlande arbeten:

Suspenderade ämnen i vattenmassan vid ålgräsängens gräns i riktning mot muddringsområdet får inte överstiga 50 mg/1. Mätningar och uppföljning av grumling ska utföras i mätpunkter och in intervaller som fastställs i kontrollprogram.

Frågeställningar i MÖD

- » Siltgardin eller bubbelridå?
- » Tillåten tid för grumlande arbeten?
- » Begränsningsvärde avseende halten suspenderade ämnen i vattnet?

MÖD:s slutsatser

- » Sverige har en skyldighet att förbättra statusen för ålgräset
- » Siltgardin eller bubbelridå skulle vara bra för att förhindra spridning av sediment till ålgräsängen men kan inte föreskrivas på grund av risker för sjösäkerheten
- » Grumlande arbeten inte bör få utföras före den 1 oktober
- » Ett begränsningsvärde avseende halten av suspenderade ämnen i vattnet bör föreskrivas

Det finns skäl att sätta begränsningsvärdet som ett riktvärde. En rimlig nivå på detta värde är 50 mg/l.